

107284 - Ook bij lokale afspraken over een matchings- en plaatsingsprocedure moet het schoolbestuur informatie geven over de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen het besluit om een leerling niet toe te laten

ADVIES

inzake de klacht van:

mevrouw A en de heer B te C, ouders van D, klagers

tegen

de heer E, rector van het F, te G, verweerder

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 31 mei 2016, aangevuld op 6, 7 en 20 juni 2016 hebben klagers op grond van de geldende klachtenregeling een klacht tegen verweerder ingediend met de volgende inhoud:

Klagers klagen erover dat hun dochter D niet is geplaatst op de school van haar voorkeur. Voorts klagen zij over de procedure die daarbij door de school is gevoerd en over de uitvoering door de school van de niet-plaatsing, een en ander zoals toegelicht in het klaagschrift met bijlage en aanvullingen daarop.

Vanuit het secretariaat van de Commissie is telefonisch met partijen overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling: mediation of formele klachtbehandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van deze gesprekken is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie.

Verweerder heeft op 29 juni 2016 een verweerschrift ingediend.

De Commissie heeft de klacht mondeling behandeld ter zitting van 31 augustus 2016 te Utrecht.

Klagers waren ter zitting aanwezig.

Verweerder was ter zitting aanwezig. Hij werd vergezeld door mevrouw H en de heer J, respectievelijk de bestuurssecretaris en bestuurslid van de Onderwijsstichting K. Daarnaast waren aanwezig mevrouw L en mevrouw M, respectievelijk bestuurslid en projectleider bij de vereniging van schoolbesturen in het C voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. De vertegenwoordigers van K en N waren aanwezig als informant.

Op verzoek van de Commissie heeft ook het bevoegd gezag toelichtende schriftelijke informatie verstrekt.

Alle stukken zijn in afschrift aan partijen gestuurd.

Onder handhaving van hun standpunten hebben partijen een nadere toelichting gegeven.

Hetgeen in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

Het F valt onder het bevoegd gezag van de K te O. De G schoolbesturen, waaronder K, zijn verenigd in N en maken jaarlijks afspraken over het proces van aanmelding en inschrijving op een school voor voortgezet onderwijs. Voor het schooljaar 2015-2016 is een nieuwe systematiek van aanmelding en inschrijving ontwikkeld door wetenschappers van de P en de Universiteit van C. Het N, Q en de gemeente C hebben over het hanteren van de nieuwe systematiek afspraken gemaakt in de Kernprocedure. De systematiek is na het eerste jaar geëvalueerd en aangepast.

Op grond van deze systematiek stellen ouders en leerlingen voor de overstap naar het voortgezet onderwijs een lijst op met voorkeurscholen. In de Kernprocedure is het advies opgenomen aan ouders en leerlingen om zo veel mogelijk scholen op de lijst op te nemen. Als de lijsten bekend zijn, krijgt elke leerling een lotnummer toegewezen. Voor schooljaar 2016-2017 kregen leerlingen één lotnummer voor alle scholen op hun voorkeurslijst. In volgorde van lotnummer zijn leerlingen vervolgens geplaatst op de school van voortgezet onderwijs die het hoogst op de voorkeurslijst stond en nog plek had op het moment dat de leerling aan de beurt was.

De Keuzegids van G vermeldt de mogelijkheid om beroep te doen op een hardheidsclausule op basis van zwaarwegende sociale of medische omstandigheden. Een beroep op de hardheidsclausule gebeurt zo veel mogelijk voorafgaand aan de matchingsprocedure en de school beslist, aldus de Keuzegids.

D heeft op haar voorkeurslijst 12 scholen aangegeven. F was haar eerste school van voorkeur. D heeft een hoog lotnummer gekregen en is op geen van de scholen van voorkeur geplaatst. De servicedesk van N heeft klagers op 7 april 2016 telefonisch benaderd over deze uitkomst. De leerlingen die in de eerste ronde niet geplaatst zijn, waaronder D, hebben meegedaan aan een tweede matchingsronde. In de tweede ronde konden leerlingen kiezen voor scholen die na de eerste ronde nog plaats hadden.

Vertegenwoordigers van N hebben op 15 april 2016 een persoonlijk gesprek gevoerd met klagers en daarbij de uitslag van de tweede ronde besproken.

Klagers hebben op 16 april 2016 een bezwaarschrift ingediend bij het K. K heeft klagers op 9 mei 2016 gehoord en het bezwaar op 11 mei 2016 ongegrond verklaard. Op 11 mei 2016 hebben klagers nogmaals bezwaar gemaakt tegen het besluit om D niet te plaatsen op het F. Het K heeft klagers op 12 mei 2016 bericht dat het niet mogelijk is om in tweede instantie bezwaar te maken bij dezelfde instantie.

Op grond van de uitkomst van de tweede matchingsronde is D geplaatst op de gymnasiumafdeling van het R, een openbare scholengemeenschap voor mavo, havo en vwo.

3. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Op grond van artikel 27 Wet op het voorgezet onderwijs (WVO) en hoofdstuk II van het Inrichtingsbesluit WVO beslist het bevoegd gezag over de toelating van leerlingen. Bij die bevoegdheid hoort ook de ruimte om te werken met eigen beleid voor plaatsing. Scholen kunnen een eigen lotingsprocedure hebben en zij kunnen daarover lokale of regionale afspraken maken. In C heeft dit geleid tot afspraken neergelegd in de Kernprocedure. Klagers vinden deze procedure onrechtvaardig.

Vooropgesteld moet worden dat de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs een belangrijk moment is. Leerlingen die niet geplaatst worden op een school van voorkeur zijn daarover begrijpelijkerwijs teleurgesteld. In C zijn er grote verschillen in vraag en aanbod voor bepaalde scholen. Dit heeft ertoe geleid dat afspraken zijn gemaakt over matching en plaatsing, neergelegd in de Kernprocedure. Over die afspraken is overleg gevoerd tussen de schoolbesturen in primair en voortgezet onderwijs in C en de gemeente C. Bij de totstandkoming en de evaluatie van het matchings- en plaatsingssysteem zijn universitair onderzoekers betrokken geweest. De Commissie is van oordeel dat aldus het matchings- en plaatsingssysteem na zorgvuldig onderzoek en op verdedigbare gronden tot stand is gekomen. Dat neemt niet weg dat ook een systeem waarvan gesteld kan worden dat het voor de gehele leerlingpopulatie tot een goede of zelfs optimale verdeling komt, in individuele gevallen kan leiden tot een teleurstellende uitkomst voor een leerling.

Verweerder heeft zich bij de totstandkoming van de plaatsingsbeslissing van D gehouden aan de afspraken die gemaakt zijn in de Kernprocedure. Klagers hebben niet aangevoerd dat er in die procedure fouten zijn gemaakt. Ook overigens is daarvan niet gebleken. Duidelijk is dat de uitkomst van de matching voor D teleurstellend heeft uitgepakt. Klagers hebben daarom een beroep gedaan op de hardheidsclausule die in de Kernprocedure is opgenomen. Vanwege de eigen beoordelingsruimte van verweerder toetst de Commissie het beroep op de hardheidsclausule marginaal, waarbij gekeken wordt of de beslissing in redelijkheid genomen is. De Commissie overweegt dat een hardheidsclausule uit zijn aard ziet op omstandigheden die niet zijn voorzien en die tot gevolg hebben dat een besluit zodanige nadelige gevolgen heeft dat dit een beroep op de clausule rechtvaardigt.

Klagers beroepen zich op de gezinssituatie en individuele persoonlijke kenmerken. Klagers hebben aangevoerd dat voor D een kleine school belangrijk is, een categoriaal gymnasium bij haar past en zij vertrouwd is met de traditie en de sfeer van het F.

Uit de overwegingen in de beslissing op bezwaar blijkt dat verweerder is ingegaan op de wens van klagers om D op een categoriaal gymnasium te plaatsen. Verweerder heeft klagers gewezen op de mogelijkheid van aanmelding bij categoriale gymnasia in S en T. Naar het oordeel van de Commissie getuigt dit niet zozeer, zoals klagers stellen, van vooringenomenheid, maar van een constructieve houding van verweerder. Het is goed mogelijk om de oplossing van een probleem te verkennen en daarnaast een oordeel te geven over de juistheid van een genomen besluit.

Als persoonlijke omstandigheden ter onderbouwing van hun beroep op de hardheidsclausule hebben klagers daarnaast aangevoerd dat de zussen van D op het F zitten of zaten. Als verweerder aan dit argument tegemoet zou komen, zou via een omweg de voorrangsregeling voor broertjes en zusjes weer worden geïntroduceerd. Een regeling die door verweerder juist is uit gefaseerd om alle leerlingen op gelijke wijze toegang tot school te geven.

De bezwaren van klagers tegen de school van plaatsing zijn begrijpelijk, zeker gelet op de betrokkenheid bij het F, maar objectief gezien zijn de bezwaren niet zo zwaarwegend dat gezegd moet worden dat plaatsing van D op het R onredelijk is. Het is bijvoorbeeld niet gebleken dat D en klagers niet een goede band met het R zouden kunnen opbouwen, dat D niet zou passen in het X-systeem of dat zij niet uit de voeten zou kunnen met een iPad. Er is met andere woorden niet gebleken van omstandigheden die de uitkomst van de procedure onhoudbaar maken.

Verweerder heeft op grond van bovenstaande overwegingen naar het oordeel van de Commissie daarom in redelijkheid het beroep op de hardheidsclausule mogen afwijzen. De klacht dat D niet geplaatst is op de school van haar voorkeur is ongegrond.

Klagers klagen daarnaast over de procedure die school gevoerd heeft. De Commissie gaat hierna achtereenvolgens in op het verloop van de bezwaarprocedure en de informatieverstrekking over die procedure.

Volgens klagers heeft verweerder in de beslissing op bezwaar ten onrechte overwogen dat klagers de toekenning van het hoge lotnummer niet bestrijden. Klagers hebben immers aangevoerd dat zij het systeem onrechtvaardig vinden. De Commissie leest de bestreden overweging aldus dat klagers het aan D toegekende lotnummer niet bestrijden. Die lezing laat onverlet dat het voor de school zonneklaar was dat klagers het matchingsysteem onrechtvaardig vinden.

Klagers klagen er voorts over dat verweerder ten onrechte het door hen ingediende tweede bezwaar niet in behandeling heeft genomen. Zij voeren daarbij aan dat het tweede bezwaar anders dan het eerste gericht was tegen het systeem van matching en plaatsing. De Commissie merkt op dat uit de beslissing op bezwaar blijkt dat verweerder al bij de behandeling van het eerste bezwaar is ingegaan op het systeem van matching en plaatsing. Bovendien was het aan klagers om in hun eerste bezwaarschrift alle bezwaren naar voren te brengen. Daarom heeft verweerder mogen besluiten het tweede bezwaar niet in behandeling te nemen. Het bovenstaande in overweging nemende is de klacht over de procedure in zoverre ongegrond.

Klagers klagen erover dat zij onvoldoende zijn geïnformeerd over de mogelijkheden bezwaar te maken. Uit de stukken en de inbreng ter zitting blijkt niet dat in de voorlichting over de matchings- en plaatsingsprocedure aandacht is besteed aan de mogelijkheid om bezwaar te maken. Zo staat hierover in de Kernprocedure niets vermeld. Ook bij de mondelinge

behandeling van de klacht heeft verweerder geen uitsluitel kunnen geven over het bestaan van een bezwarenregeling als onderdeel van de Kernprocedure. Naar het oordeel van de Commissie mag informatie over bezwaar, als sluitstuk van de matchings- en plaatsingsprocedure, niet ontbreken, omdat de mogelijkheid om bezwaar te maken (artikel 27 WVO, artikel 15 Inrichtingsbesluit) slechts een reëel middel is als belanghebbenden weten dat die mogelijkheid bestaat. In zoverre is de klacht gegrond.

4. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht dat D niet geplaatst is op de school van haar voorkeur en de klacht over de procedure ongegrond zijn. De klacht dat de informatie over de bezwaarprocedure is tekort geschoten is gegrond.

5. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie beveelt verweerder aan om er bij de volgende evaluatie van de Kernprocedure aan te dringen op het opnemen van een deugdelijke bezwarenregeling als sluitstuk van de procedure.

Aldus gedaan te Utrecht op 28 september 2016 door prof.mr. A.G. Castermans, voorzitter, mr. drs. G.W. van der Brugge MA en drs. W.D. Hajonides van der Meulen, leden, in aanwezigheid van mr. H.J. van der Ende, secretaris.

prof.mr. A.G. Castermans
voorzitter

mr. H.J. van der Ende
secretaris